

A MAGYAR NÉPMESÉK ÉS A YOUTUBE

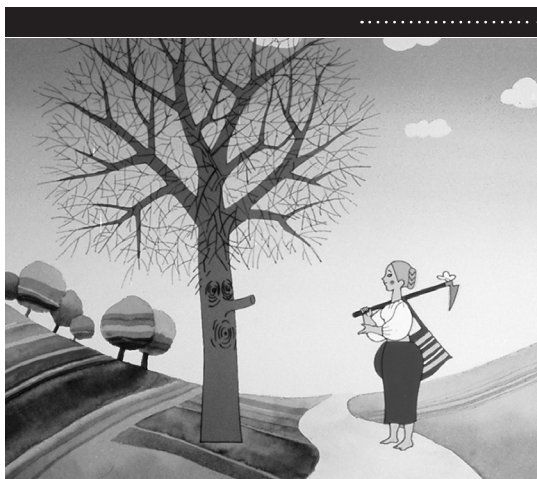
Szép sárkánypulóverek

VARGA ZOLTÁN

A MAGYAR NÉPMESÉK-RAJZFILMSOROZATOT MILLIÓK NÉZIK A VILÁGHÁLÓN.

Kilenc évvel ezelőtt a *Magyar népmesék*-rajzfilmsorozat a jubileumi 100. résszel ugyan befejeződött, de az eltelt évek fejleményei bebizonyították, hogy nem *A rest legény* című epizód volt az utolsó szó a sorozat krónikájában. A világhálónak köszönhetően úgyszólván új életre kelt a rajzfilmszéria: nem csupán mesei szófordulat, ha azt mondjuk, hogy miriádnyi hívet toborzott magának az Óperenciás tengeren innen és túl egyaránt. A *Magyar népmesék* internetes megtekintésének száma a közelmúltban átlépte a bűvös 100 milliós határt (e sorok írásakor több mint 107 milliós nézettség könyvelhető el). Ez nagyobb részben a Kecskemétfilm magyar nyelvű csatornáján hozzáférhetővé tett műsoranyag nézettségét jelenti: mintegy 90 millióan ezen a felületen láthattak *Népmesék*-epizódokat. A 2017-ben indított angol nyelvű csatorna, a Hungarian Folk Tales révén pedig több mint 17 millióan nézhették meg a rajzfilmeket, amelyek angol kísérőszövege Ralph Berkin előadásában hallható.

„Egyik epizódot falják a másik után”
(A *szorgalmas és a rest lány*)

A külföldi nézők területi eloszlása főformán a glóbusz egészét lefedi: az európai országokon túl különösen Ázsiából kerestek rá a *Magyar népmesék*re, de az amerikai kontinens, Afrika vagy a Közel-Kelet lakói közül is sokan kíváncsiak a sorozatra. A felhasználók rendre arról számolnak be, hogy az egyik epizódot „falják” a másik után: afféle *Magyar népmesék*-függőséget okoz a rajzfilmek megtekintése. A manapság divatos *binge-watching* tevékenységét (a sorozatok végignézését egy ültében) a hozzászólók tapasztalatai szerint nem csupán a feszültségépítő (élőszereplős) szériák motiválhatják, de olyan animációs alkotások is, amelyeknek az epizódjai nem kapcsolódnak ugyan egymáshoz ok-okozatilag, mégis összefüggenek: hasonló világnézetük és stílári megoldásaik egyaránt vonzzák a szívet és a szemet.

S hogy a *Magyar népmesék*ben milyen világbrázolás figyelhető meg, azt felettébb szívesen próbálják a külföldi nézők is megérteni, megmagyarázni. E hol megmosolyogtató, hol elgondolkodtató felvetésekben számos átfedés található, függetlenül a véleményíró származási helyétől. Többen is a mesei képzelet irracionálisán mutatnak egyfajta görbe tükröt, amikor például azt fejtegetik: Hogyan élj túl egy magyar népmesét? Válaszok: (1) Legyél szöke!; (2) Legyél a legfiatalabb!; (3) Vegyél feleségül egy hercegnyt vagy egy királylányt!; (4) Vegyél feleségül egy szegény parasztlányt, aki meg tud menteni a boszorkánytól! Hasonlóképpen szellemes

felismerés, hogy – a népmesék tanúsága szerint legalábbis – ha bemész egy magyar erdőbe, akkor állattá varázsolts emberrel, tündérral vagy ördöggel fogsz találkozni, akiknek mindegyike mágikus hatalommal bír és tud beszélni. Mások azon csodálkoznak el, hogy a hét- és tizenkétfejű sárkányok vajon honnan szerezték szép pulóvereiket? (Egy frappáns válasz szerint a pulóverek annak köszönhetőek, hogy Magyarország bővelkedik remek nagymamákban...) Komolyabb hangvételű megjegyzésekből sincs hiány, az egyik aforizmatikus vélemény nem is mondhatná pontosabban, hogy a népmesék lényegében egy ország kultúrájának, társadalmi-erkölcsi normáinak a megismerését teszik lehetővé. A külföldi látogatók között legnépszerűbbnek számító, közel másfél milliós nézettséggel kitüntetett *A szorgalmas és a rest leány* című epizód például élesen szembeállítja a jószívűséget az önzéssel, az alázatosságot a góggal – s míg előbbieket elnyerik méltó jutalmukat, addig utóbbiak megkapják méltó büntetésüket.

Visszatérő gondolat a hozzászólásokban, hogy hallucinogén anyagok fogyasztását feltételezik a mesék (akár az eredeti történetek, akár az animációk) keletkezésének hátterében – részben a történetek irracionálisága, részben a vizuális kidolgozás iratja ezt a nézőkkel. Az élesebb szeműek rá is mutatnak hasonlóságokra a pszichedelikus animáció emblematikus művét jelentő *Sárga tengeralattjáró* és néhány *Népmesék*-epizód között: például *A csillagász*, *a lopó*, *a vadász meg a szabó* címszereplőit a Beatles-fiúkhoz hasonlítják, *Tancika Marcika* kisördögét a gonoszakához. Mégsem ez a legszorosabb kapcsolat a *Magyar népmesék* és a pszichedelikus(nak mondott) animáció között: a széria egyik főrendezője, Jankovics Marcell egészestés rajzfilmjei, a *János vitéz* és a *Fehérlófia* látványvilágának hallucinációs jellegzetességeit újabban ugyancsak előszeretettel méltatják, kivált az internet fiatal felhasználói.

A Mikulás Ferenc által útjára bocsájtott *Magyar népmesék* eddig is rengeteget tett a magyar kulturális örökség minél szélesebb körű megismertetéséért, gyarapodó internetes sikerszériája is arról árulkodik, hogy vonzerejét töretlenül őrzi a kecskeméti rajzfilmsorozat. Aki nem hiszi, kattintson utána! •